

Interview

mam Dr. Laurent Schley,
Präsident vun der a.s.b.l. AHA Lëtzebuerg

- **Säit wéini gëtt et AHA a ween huet AHA gegrënnt?**

AHA, dat steet fir Allianz vun Humanisten, Atheisten an Agnostiker. Am Ufank war dat eng Equipe vun 10 Leit. No e puer Méint Preparatiounsphas war déi offiziell Grënnungsversammlung dunn den 13. Mee 2010, mä an d'Éffentlechkeet si mer réischt Enn Oktober 2010 gaangen, well mer nach eisen Internetsite wollten uerdentlech opbauen. Ganz wichteg ass eis d'Transparenz: AHA si Leit, déi zu deem stinn, wat se denken, bei eis verstoppt sech keen. Op eise Site fënnt een all déi Detailler iwwert d'Membere vun eise Verwaltungsrout.

- **Wat ass da genau den Objet vun AHA?**

A.H.A. Lëtzebuerg setzt sech an, éischens, fir d'Interesse vun Humanisten, Atheisten, Agnostiker an aneren net gleewege Mënschen hei zu Lëtzebuerg, an zweetens, fir een humanistische Liewensstil ouni Relioun, opgebaut op engem naturalisteschen a rationelle Weltbild.

An där Optik respektéiere mir all d'Mënschen als dat wat se sinn, nämlech Mënschen, mä mir huelen eis awer d'Recht raus fir z. B. d'Relioun als Phänomen ze kritiséieren oder kontrovers driwwer ze diskutéieren, well mir der

Meenung sinn, dass Problemer domat verbonne sinn. Sou wéi een eben och kontrovers iwwer Politik diskutéiert, muss een och kënnen oppen an ouni Tabuen iwwer Relioun schwätzen.

- **Wéi gitt dir un d'Éffentlechkeet a mat wat maacht dir är Iddien an är a.s.b.l. bekannt? Wat sinn är Grondsätz?**

Mir hunn an éischer Linn eis Internetsäit, fir eis Iddie bekannt ze maachen. Dëst Joer hate mer och e Stand op der Öko-Foire, fir e bësse Visibilitéit ze kréien an d'Méiglechkeet hunn d'Leit unzeschwätzen, an natierlech net ze vergiessen eis Sensibiliséierungscampagne mam Slogan „Net reliéis? Stéi dozou!“, deen op grouse Plakater op Bussen duerch d'Land gefuer ass. Natierlech gi mir och mat Communiquéen un d'Presse an äusseren eis do zu aktuellen Themen.

Mir hu véier Haaptberäicher, op déi mir eis Aarbecht fokusséieren. 1. Ethik fräi vun Dogmen. 2. Feieren ouni „Gott“ 3. Wëssen amplaz vu Glawen a 4. Trennung vu Kierch a Staat.

- **Wat mengt dir mat: „Feieren ouni „Gott“?“**

(laacht) Mir wëllen Alternative bidde fir d'Leit. Well d'Leit vu klengem un age-trüchert kréien, dass wann e Kand op d'Welt kennt, muss et gedeft ginn, wann ech mech bestueden, da muss dat an der Kierch sinn, a

wann ech stierwen, muss ech mat enger kathoulescher Zeremonie bäigesat ginn. Zeremonieë si fir vill Leit wichteg, mä dat geet och ganz gutt ouni op imaginär Götter zeréckzegräifen. Dass dat iwwerhaupt méiglech ass, wëlle mer de Leit vermëttelen an dann och konkret Iddien ubidden.

- **Dann hat dir 2011 nach ee grësseren Interview gemeet...?**

Jo genau. 't war een Interview zum Thema Kannermeßbrauch duerch kathoulesch Geeschtlech, deen huet immens vill Leit interesséiert. Do hu mir mat engem international unerkannten Expert geschwat, dee selwer joerelaang Paschtouer war an d'Kierch also och ganz gutt vu banne kennt. 't war schon erschreckend, wat deen eis alles erzielt huet iwwert d'Hannergrënn vun deem Meßbrauch, an natierlech och déi systematesch Vertuschung. Dat ass alles op eise Site www.aha.lu nozeliesen.

- **Wéi vill Memberen hutt dir a finanzéiert dir iech ausschliisslech iwwert Donen?**

Mir hunn de Moment ronn 600 Memberen a Sympathisanten, wat fir Lëtzebuerger Verhältnisser schon e gudden Ufank ass, a mir sinn no nëmmen engem Joer déi gréissten Associatioun am reliouns- a kierchekritesche Beräich zu Lëtzebuerg. Eist Zil ass awer, Enn 2012, 1000 Memberen ze hunn. Dat ass de Minimum, deen eis géing erlaben, eventuell eng hallef Tache auszuschreiw an eng Persoun anzustellen, sou dass mer méi professionell a méi dynamesch ginn; mir selwer am Verwaltungsrout si jo lauter Benevolen a maachen dat alles an eiser Fräizäit. 't ass also wichteg, dass

mer méi Membere kréien, well effektiv eis Grondlag fir ze schaffe sinn exklusiv d'Kotisatiounen an d'Donen. Nëmme mat méi décken Done war et eis z. B. méiglech, eis Campagne „Net reliéis? Stéi dozou!“ op de Bussen ze maachen, well sou Saachen dach awer vill Geld kaschten. Dofir, wann dir eis Approche gutt fannt, dann ënnerstëtz AHA aktiv, a gitt Member oder Sympathisant!

- **Hutt dir regelméisseg Aktivitéite, z. B. Formatiounen, Virtrëg oder ähnlech?**

Eist Zil ass, fir zwee mol am Joer ee grëssere Virtrag ze organiséieren. Mir haten 2010 am November de Michel Schmidt-Salomon mat engem super Virtrag „Glaubst du noch oder denkst du schon?“. De Sall war voll bis op déi leschte Plaz. De Schmidt-Salomon war eng zweete Kéier hei, mat senger Duechter Lea, fir am Kader vun engem philosopheschen Owend zu Diddeleng aus hirem gemeinsame Buch virzeliesen. An am Hierscht hate mir e Virtrag vun deem bekannten däitschen Expert Dr. Carsten Frerk, iwwert d'Kierch an hir Finanzen. Mir haten dat zesumme mat 3 anere Veräiner organiséiert, a mir haten 300 Leit, dat war ee Monstersuccès. Mir hunn awer nach vill aner Iddien, leider kann ech hei elo nach net alles verroden! *(laacht)*

- **Stitt dir am Kontakt mat ähnlechen Associatiounen am Ausland?**

Natierlech, also mir hu schon ier mir eis gegrënnt hunn, Kontakt mat Associatiounen am Ausland gehat, wéi z. B. mat der British Humanist Association, oder der Giordano Bruno Stëftung an Däitschland, déi eis mat Rot an Dot

ënnerstëtz hunn. AHA ass méttlerweil och Member vun der European Humanist Federation a vun der International Humanist and Ethical Union. International Kollaboratioun an Informatiounsaustausch ass aus eiser Siicht immens wichteg.

- **Als wat gesitt dir iech, als Atheist, Humanist oder Agnostiker?**

(laacht) Perséinlech gleewen ech nëmmen u Saachen, déi bewise sinn, déi konkret sinn, well déi si reell. Ech gleewen net un iwwernatierlech Phänomener; vill Saachen, déi fréier nach net erkläert waren, sinn dofir als iwwernatierlech an als Wierk vun engem „Gott“ gesi ginn. Haut sinn se wëssenschaftlech erkläert, a mir brauchen „Gott“ net méi als Erklärung. Natierlech ass nach net alles op der Welt oder am Universum erkläert, mä d'wëssenschaftlech Fuerschung geet jo ëmmer weider...

- **Kann e Mënsch, dee gleeweg ass, net och Humanist sinn?**

Net an deem Sënn, wéi mir Humanismus definéieren. Humanismus als Weltanschauung orientéiert sech un den Interessen, de Wäerter an der Würd vum eenzelne Mënsch. Als wichteg humanistesche Prinzipie am Kader vum menschlechen Zesummeliewen gëllen Toleranz, Gewaltfräiheet a Gewëssensfräiheet. Humanismus beinhalt all d'Iddie vun der Mënschlechkeet an dem Striewen dono, déi menschlech Existenz am Diesseits ze verbesseren (ee Jenseits gëtt et jo schliisslech net).

Trotzdem hu mir bei AHA eng Rei Sympathisanten, déi eis een Don gemaach hunn a soen, an ech zitieren: „ech

sinn zwar gleewege Chrëscht, mä d'kathoulesch Kierch ass dat allerlescht, ech brauch d'Kierch als Institutioun net fir u Gott ze gleewen; ech fannen är Iddi vun Trennung vu Kierch a Staat wichteg, an dofir ënnerstëtzten ech iech och.“

- **Kënnst dir et novollzéien, datt Leit gleeweg sinn?**

(laacht) Jo an Nee. Ech kann et novollzéien an deem Sënn, dass déi allermeeschte Leit zu Lëtzebuerg vu Gebuert un an dee kathoulesche System rageprafft gi sinn, ongefrot natierlech, Daf, Reliounsunterricht, Indoktrinatioun. Do ass vun der kathoulescher Kierch en extrem effektive System elaboréiert ginn an och zum Deel vun anere Reliounen, fir d'Leit bei der Staang ze halen. An deem Sënn kann ech verstoen, dass ee gleeweg ass, well een de Glawe vu klengem un age-trüchert krut, an een numol evolutiounsbiologesch drop getrimmt ass, als Kand alles ze gleewen, wat déi Erwuesse a virun allem d'Elteren engem zielen. 't ass also ganz schwéier doraus auszebriechen an d'Saachen ze hannerfroen. Dat maachen sech d'Reliounen zu Notzen.

- **Dir hutt grad Jo an Nee gesot, dat do war de Jo, wat ass den Nee?**

Ech denken, dass wann ee wierklech ufänkt nozedenken, an d'Prinzipie vun de Reliounen kuckt, wéi se funktionéieren, wat se propagéieren, a.s.w., misst een derhannert gesinn a mierken, dass dann dat ganz reliéist Gebilde zesummefällt wéi e Kaartenhaus. Kuckt bei der Fuerschung: Generell gëtt d'Fuerschung a Beräicher, déi der Kierch kënnen geféierlech ginn, als

negativ duergestallt an 't gëtt alles gemaach, fir dat ze verhënnere, wéi z. B. d'Hirnforschung. Firwat? Well d'Hirnforschung wäert opweisen, dass d'Reliosität vum Mënsch an domadder och d'Reliounen, de Glawen an déi „Götter“ näischt anescht sinn, wéi Produkter vu biochemesche Prozesser am Gehir, an domadder Produkter vun der Evolution, an net ëmgedréint. Sou Saache kënnen d'Kierchen net akzeptéieren, well se domadder verluer hunn a keng Argumenter méi hunn, fir hir finanziell Privilegien an hir Muechtstellung ze halen. Mä genau dorëms geet et hinne letztendlech an de Glawen ass nëmmen en Instrument, fir dat ze sécheren.

- **Kënnst dir dann awer Leit akzeptéieren, déi gleeweg sinn an kënnst dir och e gudden a positive Kontakt mat esou Leit hunn?**

Selbstverständlech! Ech hunn absolut kee Problem mat Leit, déi gleeweg sinn. Ech mengen, sou laang nach eng Toleranz do ass. Mir stellen allerdéngs fest, dass Toleranz vis-à-vis vun net gleewege Leit bei ganz ville Gleewegen, net bei en all, zimlech geréng ass, an domat hunn ech schonn e Problem. Mä ech selwer hu kee Problem domat, wann ee gleeft, ob dat elo un d'Spaghettimonstere, d'Heinzelmännercher oder dee kathoulesche Gott ass oder soss eppes. Dat ass jidderengem säi Choix, a jidderengem säi gutt Recht.

- **Probéiert dir als AHA äre Message no bausse weider ze ginn, souzeso Leit „op är Säit“ ze kréien?**

(laacht) Jo, dat ass e bëssen d'Fro, ob mir och wëlle missionéieren, wéi d'Reliounen dat maachen! Nee, mir wëllen natierlech net missionéieren. Mir hunn keen Usproch fir an d'Schoulen ze kommen an Kanner ze indoktrinéieren. Mir si keng Relioun a mir si keng Ersatzrelioun! Mir sinn einfach e Veräin ouni Gewënnzweck, dee sech fir d'Interessie vun deenen Netgleewegen hei am Land asetzt an deen d'Problematik Relioun thematiséiert an doriwwer diskutéiert, an den Tabu ewech hält, se also entabuiséiert. Vill Leit wësse guer net, wou d'Reliounen an hir institutionell

Äerm iwwerall hir Fangeeren am Spill hunn. Natierlech, mär ginn och eraus un d'Éffentlechkeet, fir d'Leit doriwwer opzeklären. Mä wee bei eis Member gëtt, dee mécht dat fräiwëlleg a gëtt net am Alter vun 3 Méint zwangsrekrutéiert. Jiddereen muss fir sech selwer decidéieren, wat e wëllt.

- **Dir hat jo eng ganz opfälleg Campagne op de Bussen. Kënnst dir eis dat nach emol kurz beschreiwen, fir déi Leit, déi dat sollte verpasst hunn?**

D'Zil vun AHA fir d'Joer 2011 war, fir de Veräin bekannt ze maachen, eis ze etabléieren an e puer Memberen ze kréien. Mir wollten also eng Campagne maachen, mir wollten awer net een aggressive Message géint d'Relioun bréngen, mä einfach déi Leit uschwätzen, déi net reliéis sinn, déi also näischt mat Relioun, Glawen a Kierch um Hutt hunn. Dofir hu mer de Slogan „Net reliéis? Stéi dozou!“ entwéckelt, dee mir op d'Werbefläch vu Busse plazéiert hunn. 't ass ee Slogan, dee keen ugräift, kee beleidegt, jo guer net u gleeweg oder reliéis Leit gericht ass. An awer war dat wuel verschiddene Leit schonn ze vill.

- **Wat krut dir da vu Reaktiounen an hat dir déi erwaart?**

Schonn no e puer Deeg krute mer eng Meldung, dass eng Busentreprise den Autocollant rofgeholl hat. Verschiddene Journalisten hunn och recherchéiert, an et gesäit sou aus, wéi wann esou lokal kathoulesch Veräiner bei de Busentreprise ugeruff hunn a gesot hunn, déi missten den Autocollant erofhuelen, soss géifen si als Veräiner déi Firma net méi buchen, z. B. fir hir Ausflug. Déi Aktioun vun deene kathoulesche Veräiner war eng primitiv Attack op d'Meenungsfräiheet zu

Lëtzebuerg. 't ass ee Beispill fir dat, wat ech virdu gesot hunn: d'Toleranz vu ville Gleewege vis-à-vis vun Net-Gleewegen ass oft net ganz grouss. Glécklecherweis huet den zoustännege Minister Wiseler excellent reagéiert: d'Campagne ass weider gaangen an d'Autocollante sinn nees drop komm.

Déi Reaktiounen weisen awer, dass AHA eescht geholl gëtt. De Ghandi huet eng Kéier gesot, an engem anere Kontext: «First they ignore you, then they laugh at you, then they fight you, then you win». Mol kucken, wéi et weider geet... *(laacht)*

- **Wat géift dir da soen, wa lo all d'Kierchen zu Lëtzebuerg eng Campagne géife maachen: „Reliéis? Stéi dozou!“?**

Ech géing mech köstlech amuséieren, dat wär fir eis als AHA eng super Saach. Well wat d'Kierch sech méi no bausse weist, wat méi Leit dozou stinn, dass se näischt domat wëllen ze dinn hunn. Mir gesinn dat dorunner, dass ëmmer wann d'Kierch oder hir Anhängsele grouss an de Medie sinn, wéi bei der Oktav oder bei der rezenter Bëschofswei, d'Austrëttszuelen aus der Kierch iwwert eise Site www.fraiheet.lu staark an d'Luucht ginn. Dofir, fir eis wär eng

Kirchenaustrëtt ouni Péng

Campagne „Reliéis? Stéi dozou!“ eng flott Saach. Avis aux amateurs! *(laacht)*

- **Ass Relioun, gleeweg oder net gleeweg sinn net eng Privatsaach? Eriwwregt et sech dann net, dozou stoen ze missen, ob ee lo reliéis ass oder net?**

Jo an nee. Am Prinzip ass jidderengem seng Weltanschauung seng Privatsaach. Jiddereen ka gleewen, do hu mir guer kee Problem domat. Ob dat elo de kathoulesche Gott ass oder ee Spaghettimonster. Mä mir sinn emol net an der Situatioun, wou dat privat gehandhabt gëtt. An do si mir dann erëm beim Thema vun Trennung vu Kierch a Staat. Wa mir iergendwann um Punkt sinn, wou d'Reliounen net méi vum Staat, vum Steierzueler finanzéiert ginn, wou notamment d'kathoulesch Kierch keng Indoktrinatioun vu Kanner an eise Schoule méi bedreift, wou se sech net an d'Politik amëscht an hir Dogmen der ganzer Gesellschaft wëllt opzwängen (siehe Euthanasiegesetz, projet de loi avortement), dann ass et eng Privatsaach. Well da just nach déi Leit domadder ze dinn hunn, déi dat och wierklech fir sech wëllen.

Sou laang et awer bleift wéi et elo ass, ass et eiser Meenung no de facto keng Privatsaach. An dofir ass et wichteg, dass Leit, déi näischt domat um Hutt hunn, och dozou stinn, z. B. andeems se aus der Kierch austrieden, fir dass d'Politik endlech begräift, dass eppes muss änneren. A Politiker reagéiere bekanntlech nëmmen op Drock...

Villmools Merci fir d'Gespréich!

Allianz vun Humanisten
Atheisten & Agnostiker

www.aha.lu